

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

ŻAK Wanda

T. 408/1081k

I./1. Relacja

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie

I_n Relacje

- Kwestionariusz w sprawie służby PWSK, Kraków 1969, rkps, rkps, oryg., k. 2, s. 1-4
- Wyciąg z relacji Wandy Zak z Krakowa sporządzona H. Miliniska, 1973, rkps, oryg., k. 1, s. 5
- Relacja własna w formie listu W. Zak do E. Zawackiej, Kraków 1974, rkps, oryg., k. 1, s. 6

vide Rombarke

rel. 159/skptk

374 W/R.S. J. W. J.

K W E S T I O N A R I U S Z w sprawie służby P W K

W wypadku relacji A można nie odpowiedzieć na pytanie 1A i 2A
W wypadku relacji B pytania 3-8 odnoszą się do pewiaczki nieżyjącej

- 1A Wanda Zak - pseudonim "Wanda"
imię, nazwisko, pseudo respondentki, u mężatek także nazwisko panięskie
- 1B imię, nazwisko, pseudo pewiaczki nieżyjącej, o której wypełnia się kwestionariusz
- 2A Kraków, ul.
Adres obecny respondentki
- 2B ADRES rodziny lub przyjaciół pewiaczki nieżyjącej
- 3 rok urodzenia 1914 miejscowość/powiat/ Zaniewie pow. Zaniewie
- 4 pochodzenie społeczne int. pracująca zawód rodziców
- 5a ojciec - technik, matka - bez zawodu
- 5b wykształcenie w 1939r. - nazwy szkół, gdzie, kiedy, ilość klas
Sredzie - gimnazjum z Zaniewia, matura w r 1933
- 6a WYKSZTAŁCENIE obecne
Sredzie
- 6b Pierwsza praca zawodowa w życiu, rok podjęcia, rodzaj pracy, instytucja, miejscowość
1945r. - prac. umysłowy, Kraków - Biuro Techn. - Handlowe.
- 6c Balszy przebieg pracy zawodowej przed wojną
- Zajęcie obecne lub poprzedzające przejście na rentę
prac. umysłowy Zjednoczenia Przemysłu Wyrobów Metalowych - Kraków
- 7a data wstąpienia do P W K 1935
- 7b nazwa i miejscowość jednostki /hufiec szkolny, hufiec licealny, oddział fabryczny, drużyna w.f., koło lokalne/ Zaniewie - Hufiec szkolny
- 7c przebieg szkolenia - także na obozach i kursach /możliwie z podaniem roku, jednostki, miejscowości oraz rodzaju: ogólnowojskowe, fachowe, instruktorские, inne
1935 - Garczyce - ogólnowojskowe, 1936 - Garczyce - instruktorские, 1937 - inf pluton - Garczyce
1938 - Szuda - inf kompania - Spala
- 7d przebieg służby P W K /z podaniem lat i funkcji w jednostkach stałych, na obozach i kursach, w komendach P W K a także w jednostkach specjalnych jak drużyny pracy społecznej, pogotowie społeczne i i./ 1935 - kom. hufca śledczego w Zaniewiu,
1936 - 1938 - hufiec śledczy w Zaniewiu - k-łka do m-ca kwietnia.
Od znośnia 1938 - 1939 - hufiec szkolny w Szkole Zawod. w Krakowie - k-łka
kursy fachowe PCK i IO.P.P.-U.
- 7e funkcja i stopień organizacyjny w dniu 31.sierpnia 1939r. ost. aspirantka
oraz miejsce pobytu w tymże dniu Kraków
- 8 inne dane i uwagi o służbie P W K a także o przynależności do innych organizacji społecznych lub współpracy z nimi

Czy Respondentka wyraża zgodę na umieszczenie Jej nazwiska w przewidywanej publikacji /np. w indeksie nazwisk/: tak nie

Kraków, 7 maj 1969
miejscowość i data wypełnienia kwestionariusza

Wanda Zak
podpis /ewentualnie przyjęty pseudonim/

relacja Wandy Rombarkej str 14

ANKIETA o pracy wychowawczej P W K

1. Opisz, co spowodowało Twoje zapisanie się do P W K?
 /może wpływały na to m.i. namowy koleżanek, lub innych osób; oczekiwanie zabawy, sportu; nacisk szkoły; chęć aktywności społecznej; oddziaływanie instruktorki P W K; chęć przeżyć patriotycznych i służby; dążenia feministyczne; wymień inne motywy./
 Podaj również nieco szeregów o środowisku Twego ówczesnego życia.

Z opowiadań koleżanek, naleganych do P W K - podobała mi się praca kobiet w tej sprawie - pomocniczej dla kraju - ze względu na aspekt patriotyczny tej pracy z jednej strony, oraz chęć aktywności społecznej. -
 Porównałam wiec pracowałaś zawodowo - usypałam kłus swój promiennie pracy, która mi odprężała.

2.a. Jakie rodzaje zajęć pewiackich utkwily Ci w pamieci; jakie formy i metody pracy wychowawczej?

Ogorka, gry polowe, tierznicstwo, systematycznie obywatelskie - te zajęcia wywarly mi utkwily w pamieci -
 Dzieki pracy z P W K - obnowa i intencja uczestniczenia w zyciu w gromadzie - nie raz w idealnych warunkach.

B. Opisz je i oceń ich znaczenie w Twoim zyciu pewiackim

3.a. Uprzytomnij sobie i opisz osoby z pracy pewiackiej, które wywarly na Ciebie wpływ

K-ka Maria Wroblewska, H Wankowska,

3. b. Na czym polegał ten wpływ,
/także w wypadku, gdybyś go
- wówczas czy obecnie - oceniła
jako nie zbyt pozytywny/

*Swoją postawę, aktywność, dążym patriotyzmem, pracą w PWR - imponowały mi. -
Chęcią - wtedy w przyszłości - być tego samego. -*

4. Czy obecnie uważasz, że uczest-
nictwo w P W K wywarło na Ciebie
trwały wpływ, zmieniło Cię w ja-
kiejś mierze?

Np. opisz, czy:

- a. uzyskałaś pewną wiedzę potrze-
bną obywatelowi, jaką?
b. zdobyłaś pewne umiejętności,
jakie?
c. nauczyłaś się pracy społecznej,
d. nabyłaś pewne cechy, jakie?
e. nawiązałaś ważne więzy przyja-
cielskie i koleżeńskie,
f. zubożyło Cię, zabrawszy niepo-
trzebnie czas,
g. wymień inne dostrzeżone oddzia-
ływanie pracy partiackiej

*Przyłączenie do PWR wywarło na mnie trwały
wpływ. Przed rozpoczęciem przygotowałam się, patriotyzm,
aktywność, w tym w gromadzie, w spółce - co
przyniosło mi miłą pracę w biurze. -
Nawiązałam dużo przyjaźni, koleżeńskich przy-
jaźni, które przetrwały do dzisiaj. -
W pracy, w domu, w życiu, w miasteczku, w
o sobie. - Otrzymaliśmy, oprócz wyrobów we-
dług solidarności, pomocy obywateli, które
są pomocą innym, pomocy, pomocy i kole-
żeńskości.*

- 5.a. Gdybyś miała wówczas córkę w odpowiednim wieku,
czy skierowałabyś ją do P W K?

tak

~~nie~~

- b. Dlaczego?

Chętnie bym ją skierowała do PWR, aby wzięła udział w historii naszego państwa -

6. Jakie czynniki ukształtowały prze-
de wszystkim Twoją postawę obywa-
telską?

- 1) Rodzina
2) P W K
Inne organizacje /jakie? /
2a) Szkoła
4) Środowisko koleżeńskie
3) Literatura
Inne czynniki /jakie? *obraz - bieżący.*

Proszę odpowiednie pozycje podkreś-
lić i te pozycje podkreślone ponu-
merować wg przypisywanej im ważności
a obok czynniki opisać

Wyciąg z relacji Wandy Zak z Krakowa.

" 10 dniu 1. IX 39 r wyjechałam z Dyr. Poczt na wschód. I/15
 Dotarłam do Lwowa. Przebywałam we Lwowie aż do
 grudnia 1939 r. Po powrocie do Krakowa wyjechałam
 do siostry do W-wy, ponieważ Niemcy rozstrzelali jej
 męża w Warszawie. Wróciłam do Krakowa w maju 1940 r.
 Po skontaktowaniu się z E. Świerkosz - zgłosiłam się do
 pracy konspiracyjnej. Pracowałam razem z szefem
 Sztabu płk. J. Cichockim aż do chwili aresztowania tj.
 17. IV 1941 r. Zaadniczą moją funkcją była funkcja
 Łączniczki, zarówno na terenie Krakowa, jak i wożenie
 ważnych materiałów do W-wy. Obecnie na wszystkich
 punktach kontaktowych w czasie godzin urzędowych
 płk. Cichockiego, utrzymywanie łączności między nim
 a ówczesnym komend. Okręgu "Południe" - Białkomatorskim.
 Załatwianie spraw biurowych bieżących, wynikłych na
 skutek spotkań, kontaktów i t.p. Często wyjazdy do W-wy
 z pieczędami, ~~raportami~~ meldunkami... Często jeździłam
 do Mielchowa z ustnymi poleceniami - (nazwiska
 tego kogoś w Mielchowie nie pamiętam)..."

Wieżniąca na Montelupich w Krakowie,
 skąd 15. IV 42? została wytransportowana
 do obozu koncentr. w Orłowie.

Wróciła do kraju w 1945 r.

Wydany sporządza
 Helena Miłkowska

29. XII 73

Stanisław Pami,

Przepraszam odrobinę bliższe dane i wyjaśnienia na dwa Państwa pytania, zarówno w liście, a także:

1) Do pracy konspiracyjnej skierowała mnie, jako kwatermistrz Puk, moja kochanka p. D. Karina - Henier - 2 października 1940 r. Zostałam „przydzielona” do trzynaścioletniego Obrazu IV. mjr. J. Cieluchowicza i pełniłam funkcję łączniczki w szeregach wódzkiej grupy w ośrodku w Kom. Obrazu gen. „Pravdušecem” (Bor-Komarovskim) i kwaterm. w której było najbliżej mnie wydziałem wódzkiej i w związku z tym nie mogła Państwu udzielić żadnych informacji ani o Medvedzie, ani o p. W. Bostorze, której wcześniej nie miałam wązkiego. Do Medvedowa nie posiadałam wódzkiej, bo z pracą w terenie związane były inne funkcje. Ote także przypominam - jedyną osobę którą odwiedziłam Helena Hoffmann z numerem 2.0. - może więc ona wie coś na ten temat.

2) Od czasu aresztowania mnie (raz z bratem i siostrą) t.j. od 18. IV. 1941 r. do dnia 18. VIII. 1942 r. przebywałam w szeregach w ośrodku w Montelupich w Drahonie. W związku z innymi zajęciami, a także i z Myslenczką, nie przebywałam. W stędnieniu nie byłam obciążona kontaktami z innymi osobami, Gortapo niedługo dotnie, że nie miałam czasu na to.

W lipcu 1942 r. wyjechałam do Brnojszcina po raz pierwszy moje listy, z kwaterm. Tęcza. Mnie nie było pracy konspiracyjnej, ale i przynajmniej. W związku z tym, że do końca czasu byłam razem z nimi, także tego zajęcia się do Kom. Mścienie i przypominam o wyjeździe do obrazu - i najbliższym transportem d.j. 18. VIII. 1942. wyjechałam do Brnojszcina.

Mój nr. oborony 17520.

W Brnojszcinie przebywałam najdłużej, raz razem z nimi do ewakuacji obrazu, t.j. 18. V. 1945 r., a następnie w Ravensbrück do 30. IV. 1945 r. t.j. do czasu wyjazdu dykt. terenów przez wojsko radzieckie. Potem jni byłam przetrzymywana do Brnojszcina 12. V. 1945 r.

Tyle wkrótce na dwa Państwa pytania. Ote wyjaśnienia te okazy się może nie wystarczające - dlatego trochę dalszymi. -

It ja, osobiscie, proszę wyrozumie Państwa opóźnieniu w karcie personalnej przesłano mojego nazwiska, które (zgodnie z metryką nr) brni ZAK (bez kropki nad Z), a nie ZAK. Dotycza sprawy spotkania z innymi osobami mojego nazwiska, brni wspomnie ono może bardziej trojako - no, ale co robić, jak nieprześlano.

Zgors wyrazu łącznika

Wanda Zak

Drahon, 14 III. 1974 r.

31-328, Wanda

ml.

W korespondencja

tel. 159 / Slgabr V, 24 / 3. 74

Kochané Eln!

Ještěm pohloukne, že to jest iuna
vanda zoh nista co byta v lypio-
vicaeh. Ta ostabna zohaji hz pocho-
dnita z tuchej cy žyve i uakicita
^{zdojina}
do jedny z tyh licnyh unajnyh
organizaci podriemnyh. hane tej
vzplivosty cy zduvdovatah hz vovic
do volbi ze tuchej a jui vzplivne
nevorstane bytoh vzplivani hz
v aukcii ^{z paimyrym danyim} pnicus ^{musicaly} hz
licny z moztivosty thakcia hovy
^{mejomysl}
z hovy ohupaci. Ta z aukcii
pudogvodobni havy mi vi, ze

v kypšaricech by to už velmi sledem
; dle toho odrytá tvoří kypšarice
jako kypšarice.

myslí, že už vato kouzlovací
keg sleditva

světloumi podává

Klary

Gdańsk, 10. III 1974 r

Wanda Zak,
Prabos, ml

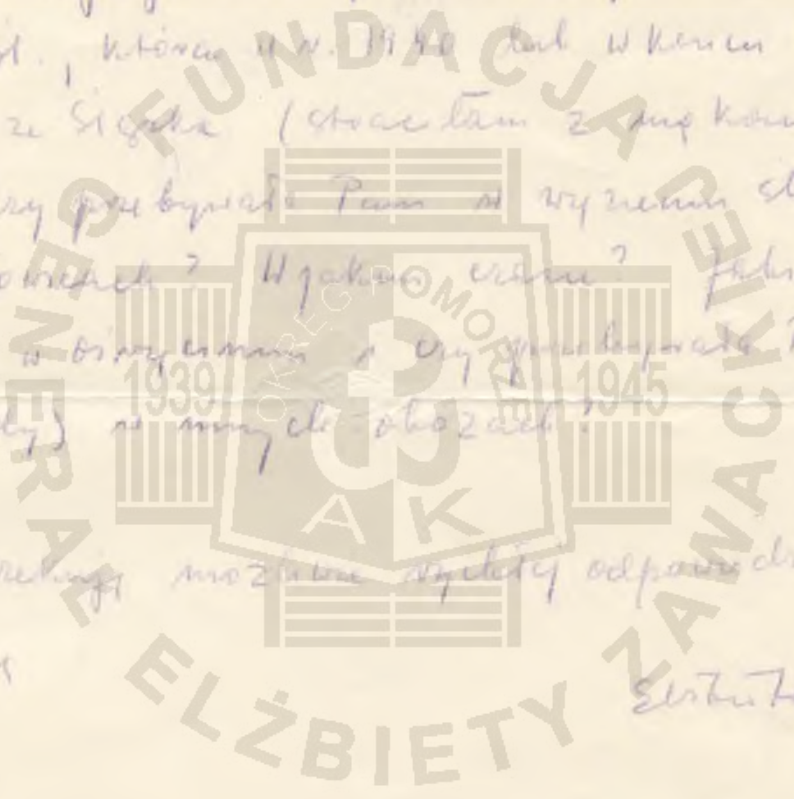
Droga Pani Koleszanka,

jestem w trakcie opracowywania arkusz porównawczych
W związku z Pani ankietą potrzebna mi są pewne
dodatkowe dane:

1. Czy podczas do Muchowa spotkała Pani tam
w czasie okupacji Wandę Bartosik, administrantkę w obo-
jezycie Rygan St., która u w. Mucha była w okresie 1939 r wyje-
żdżała ze Siedlec (stała tam z długim kontaktem).

2. Czy przebywała Pani w wyznaczonej siedziby - kamienicy
w Myślibózku? W jakim okresie? Jaki był Pani
status w tym czasie i czy przebywała Pani jeszcze
(i kiedy) w innych obozach?

Owekujcie możliwość odpowiedzi i z góry
dziękuję
Elżbieta Zawacka

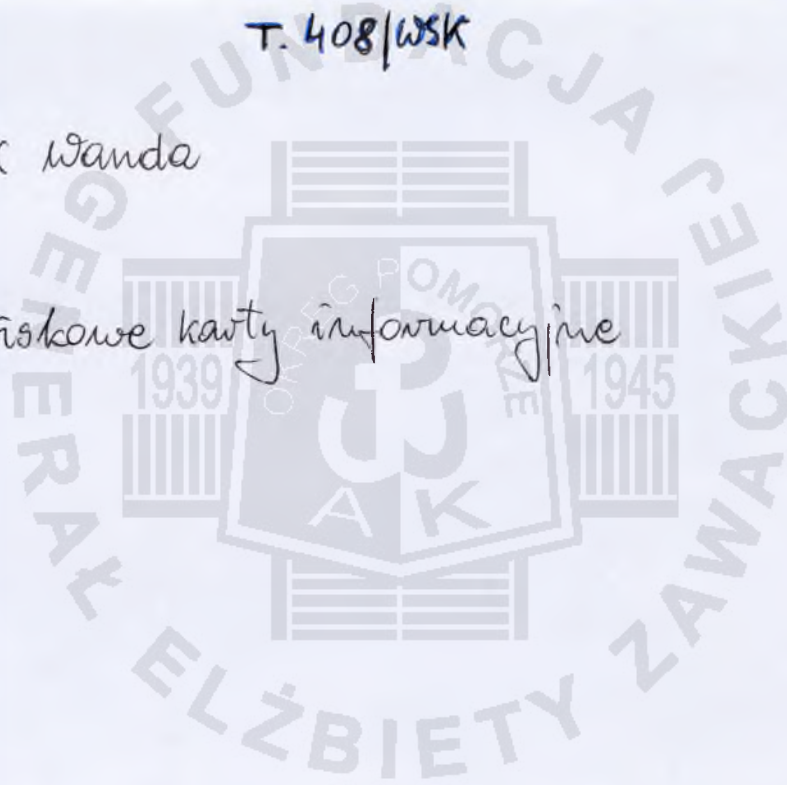

T. 408/WSK

ŁAK Wanda

PLSK
AK
Kraków

V Nazwiskowe karty informacyjne

Rel. 0.18. Sztab

PWK AK

Zak Wanda
"Wanda"

nr. 18 V 1914 Zamiercie

Źródła: Okr. V rel. niemiecka

mt. asp. instr. kół krakowskiego
w PWK od 1935r. HS Zamiercie
1936-38 k-tka HS Zamiercie

1937 szef plutonu w Sarczynie

1938 " kump. w Spale

1938/39 k-tka HS w Krakowie

Łączniczka nr 1 lichockiego szefa ZO Kraków

Artes Kraków Stachowicza 35-6/46

Okr. Kraków O V K

KAK

2. Zr. Kurkiewicz. Za murami Monte. s. 157

Wizja Montepicchi w Krakowie.

3. J.A. Stanisłowska, Echo okupacyjnych lat. ISW 1970 s. 319

Obóz w Oświęcimiu - Brzezince

4. Najnowsze Dzieje Polski. 1968 T. VII s. 89

Sekretariat i służba wewn. w kierownictwie wywiadu ogólnego
Śląska i Zagłębia. K G Z W Z 1939

Jak Nanda

159

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 159 Śląsk
data wpływu VII. 1980

Kraków ul.

Plw.

od 1935 HS
Zawackiej do 38
Kraków od 1938

ELŻBIETY Kraków

